YVES BOT
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2014. március 20.[1]

C-220/13. P. sz. ügy

Kalliopi Nikolaou
kontra

az Európai Unió Számvevőszéke

„Fellebbezés — A 99/50 számvevőszéki határozat — Előzetes vizsgálat — AZ OLAF által lefolytatott belső vizsgálat — Az ártatlanság vélelme — Jóhiszemű együttműködés — A Törvényszék hatásköre”

1. Fellebbezésével K. Nikolaou az Európai Unió Törvényszéke Nikolaou kontra Számvevőszék ügyben 2013. február 20-án hozott ítéletének[2] hatályon kívül helyezését kéri, amellyel a Törvényszék elutasította a fellebbező által előterjesztett, az Európai Unió Számvevőszéke részéről vele szemben elkövetett szabálysértések, illetve az uniós jog megsértése folytán őt állítólagosan ért kár megtérítésére irányuló kártérítés iránti keresetet.

I – **Jogi háttér**

2. A csalás, a korrupció és a Közösség érdekeit sértő jogellenes tevékenységek elleni küzdelemmel kapcsolatos belső vizsgálatok feltételeiről szóló, 1999. december 16-i 99/50 számvevőszéki határozat 2. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A Számvevőszék azon tisztviselője vagy alkalmazottja, akinek olyan bizonyíték jut tudomására, amelyből csalás, korrupció vagy a Közösségek érdekeit sértő egyéb jogellenes tevékenység fennállását lehet vélelmezni az intézményben, haladéktalanul értesíti a Számvevőszék főtitkárát.[3]

A főtitkár késedelem nélkül továbbít [az Európai Csalászelleni] Hivatal [a továbbiakban: OLAF], illetve a Számvevőszék elnöke számára a tudomására jutott bármilyen bizonyítékot, amelyből az első bekezdésben említett szabálytalanság fennállása vélelmezhető, az pedig továbbítja az információt az azon érintett ágazatért felelős tagnak, amelyhez a tisztviselő vagy alkalmazott tartozik, és [az OLAF] által folytatott belső vizsgálatok sérelme nélkül előzetes vizsgálatot folytat.

[...]

A tagok, tisztviselők és alkalmazottak semmilyen módon nem részesülhetnek méltánytalan vagy megkülönböztető jellegű bánásmódban azért, mert közölték a fenti bekezdésekben említett információt.”

1 — Eredeti nyelv: francia.

2 — A T-241/09. sz. ügyben hozott ítélet (a továbbiakban: megtámadott ítélet).

3 — A továbbiakban: főtitkár.

3. A 99/50 határozat 4. cikkének első bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Ha személyes érintettség lehetősége merül fel a Számvevőszék tagjára, tisztviselőjére vagy alkalmazottjára vonatkozóan, az érdekeltet rövid időn belül értesítik, feltéve, hogy ez a vizsgálatot nem veszélyezteti. Semmilyen esetben sem lehet az illető tagra, tisztviselőre vagy alkalmazottra név szerint utaló következtetést levonni, ha a vizsgálatot anélkül folytatták le, hogy az érdekeltnek lehetősége lett volna véleményét kifejteni az őt érintő valamennyi tényről."

II – **A jogvita előzményei**

4. A fellebbező 1996 és 2001 között volt a Számvevőszék tagja. Egy 2002. február 19-én az *Europa Journal* című napilapban megjelent beszámoló szerint B. Staes európai parlamenti képviselő a fellebbező által a Számvevőszék tagjaként betöltött megbízatása során elkövetett jogellenes cselekményekről rendelkezett információkkal.

5. 2002. március 18-i levelével a főtitkár átadott egy aktát az OLAF főigazgatójának, amely ezzel kapcsolatos, a főtitkár és a Számvevőszék elnöke által ismert körülményeket tartalmazott. A főtitkár emellett felkérte az OLAF-ot, hogy jelezze neki, hogy a 99/50 határozat 4. cikkének megfelelően tájékoztatni kell-e a fellebbezőt arról, hogy őt érintő vizsgálat folyik.

6. 2002. április 8-i levelével a Számvevőszék elnöke tájékoztatta a fellebbezőt arról, hogy az OLAF az *Europa Journalban* megjelent cikk alapján belső vizsgálatot folytat. 2002. április 26-i levelével az OLAF főigazgatója arról tájékoztatta a fellebbezőt, hogy a B. Staes által az OLAF részére nyújtott tájékoztatás, valamint az előzetes vizsgálatnak a főtitkár által elkészített aktája alapján belső vizsgálatot indítottak, és felkérik a fellebbezőt az abban való együttműködésre.

7. Az OLAF 2002. szeptember 28-i záró jelentése szerint a fellebbezőre vonatkozó információkat a Számvevőszék két alkalmazottja nyújtotta B. Staes részére, akik közül az egyik a fellebbező kabinetjének tagja volt. A megvizsgált vádak először azokra a pénzösszegekre vonatkoztak, amelyeket a fellebbező a beosztottaitól kölcsön címén vett fel, másodszor pedig a kabinetfőnöke vonatkozásában a szabadságok átvitelére vonatkozó kérelmek kapcsán tett, állítólagosan hamis nyilatkozatokra, amelyek alapján annak körülbelül 28 790 euró összegű térítést fizettek meg az 1999., 2000. és 2001. évre ki nem vett szabadságok után, harmadszor a szolgálati gépkocsinak a vonatkozó szabályozás által le nem fedett célokra való igénybevételére, negyedszer a fellebbező gépkocsivezetőjének a vonatkozó szabályozás által le nem fedett feladatokra való kirendelésére, ötödször a fellebbező kabinetjén belül a munkahelyi távollét politikájára, hatodszor üzleti jellegű tevékenységekre, valamint magas beosztású személyeknél annak érdekében folytatott fellépésre, hogy könnyítsék meg a családtagjai által folytatott ilyen jellegű tevékenységek gyakorlását, hetedszer egy pályázattal összefüggésben elkövetett csalásra, nyolcadszor pedig egy, a fellebbező által felvett reprezentációs költségekkel kapcsolatos csalásra.

8. Az OLAF megállapította, hogy fennáll a lehetősége annak, hogy a fellebbező kabinetfőnöke szabadságainak átvitelére vonatkozó kérelmek kapcsán hamisításnak vagy csalásnak minősíthető jogsértéseket követtek el. A záró jelentés szerint elképzelhető, hogy a fellebbező és kabinetjének tagjai bűncselekményeket követtek azon pénzösszegek vonatkozásában, amelyeket a fellebbező az érintettek szerint kölcsön címén vett fel. Ilyen körülmények között az OLAF erről az Európai Csaláselleni Hivatal (OLAF) által lefolytatott vizsgálatokról szóló, 1999. május 25-i 1073/1999/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet[4] 10. cikke (3) bekezdésének megfelelően tájékoztatta a luxemburgi igazságügyi hatóságokat annak érdekében, hogy azok megvizsgálják az esetlegesen bűncselekmény elkövetésére utaló tényeket.

4 — HL L 136., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 3. kötet, 91. o.

9. Ami a többi vádat illeti, a pályázattal összefüggésben elkövetett csalás kivételével, az OLAF rávilágított a fellebbező magatartásával kapcsolatos esetleges szabálytalanságokra, illetve kétségekre, és azt javasolta a Számvevőszéknek, hogy hozzon korrekciós intézkedéseket a fellebbezővel szemben, valamint olyan intézkedéseket, amelyek célja az intézményen belül az ellenőrzési rendszer javítása.

10. 2004. április 26-án a Számvevőszék zárt ülést tartott az EK 247. cikk (7) bekezdésének esetleges alkalmazását illetően, amelyen a fellebbezőt meghallgatták. 2004. május 13-i levelében a Számvevőszék elnöke kifejtette, hogy az ügynek az EK 247. cikk (7) bekezdésének alkalmazása céljából a Bíróság elé azzal az indokkal való utalása kapcsán, hogy a fellebbező állítólag személyes kölcsönöket kért és kapott kabinetje tagjaitól, a 2004. május 4-én tartott ülésen nem született a Számvevőszék eljárási szabályzata 6. cikkének 2002. január 31-én megállapított szövegében előírt egyhangú határozat. A Számvevőszék elnöke e tekintetben hozzátette, hogy az intézmény tagjainak nagy többsége úgy tekintette, hogy a fellebbező magatartása teljes mértékben helytelen volt. Ami a fellebbező kabinetfőnökének szabadságát illeti, a Számvevőszék elnöke kifejtette, hogy mivel az ügy folyamatban van a luxemburgi bíróságok előtt, az intézmény elhalasztja döntését a vonatkozó eljárás eredményeinek megszületéséig.

11. 2008. október 2-i ítéletével a chambre correctionnelle du tribunal d'arrondissement de Luxembourg (a luxembourgi körzeti bíróság vétségi tanácsa, Luxembourg) felmentette a fellebbezőt és kabinetfőnökét a hamisítás, a hamis nyilatkozat, másodlagosan térítés, támogatás vagy juttatás jogosulatlan megtartása, harmadlagosan pedig csalás miatt emelt vádak alól (a továbbiakban: 2008. október 2-i ítélet). A tribunal d'arrondissement de Luxembourg lényegileg úgy ítélte meg, hogy a fellebbező kabinetfőnöke és a fellebbező által szolgáltatott egyes magyarázatok kétséget támasztanak az OLAF és a luxemburgi rendőrség által gyűjtött, annak alátámasztására irányuló bizonyítékcsoportot illetően, hogy az említett kabinetfőnök 1999 és 2001 között több napon át be nem jelentett szabadságon volt. A tribunal d'arrondissement de Luxembourg tehát azt állapította meg, hogy a fellebbező terhére rótt tényállást nem bizonyították minden kétséget kizáró módon, valamint azt, hogy mivel minden kétséget a vádlott javára kell értékelni, a fellebbezőt fel kell menteni az ellene emelt vádak alól. Fellebbezés hiányában a 2008. október 2-i ítélet jogerőre emelkedett.

12. A 2009. április 14-i levéllel a fellebbező azt kérte a Számvevőszéktől, hogy minden luxemburgi, német, görög, francia, spanyol és belga lapban tegyen közzé egy, a felmentésére vonatkozó közleményt, és tájékoztassa arról az Európai Unió egyéb intézményeit. Másodlagosan, arra az esetre, ha a Számvevőszék nem teljesíti e közzétételeket, a fellebbező nem vagyoni kártérítésként 100 000 eurót kért, amely összeget a fent említett közzétételek érdekében szándékozik felhasználni. A fellebbező továbbá azt kérte a Számvevőszéktől, hogy először, a luxemburgi bíróságok előtt folyt eljárás által okozott nem vagyoni kár megtérítése címén fizessen neki 40 000 eurót, az ugyanezen eljárás által okozott vagyoni kár megtérítése érdekében pedig 57 771,40 eurót, másodszor pedig, hogy térítsék meg minden költségét, amely többek között a vizsgálóbíró, illetve a tribunal d'arrondissement de Luxembourg előtt merült fel, harmadszor pedig, hogy térítsék meg minden költségét, amely a Számvevőszék előtt folyt eljárásban merült fel.

13. A 2009. július 7-i levéllel a Számvevőszék kézbesítette a fellebbező számára az említett kérelmek tekintetében hozott határozatot. E határozat egyrészt elvetette a 2009. április 14-én hivatkozott érveket, másrészt pedig azt közölte a fellebbezővel, hogy a Számvevőszék megpróbálta a rendelkezésére álló adatok alapján megállapítani, hogy a tényállás kellően súlyos-e ahhoz, hogy a Bírósághoz forduljanak annak érdekében, hogy az döntsön arról, hogy fennáll-e a korábbi tagot az EK-Szerződés értelmében terhelő kötelezettségek megsértése, illetve esetleges szankciók alkalmazásának szükségessége. E tekintetben a Számvevőszék megjelölte a fellebbező számára azon körülményeket, amelyek alapján úgy döntött, hogy nem fordul a Bírósághoz, amelyek között szerepelt a fellebbező 2008. október 2-i ítélettel történt felmentése, valamint a közösségi költségvetésnek okozott kár elmaradása is, figyelemmel a P. Koutsouvelis kabinetfőnök részére jogosulatlanul kifizetett összeg

visszatérítésére. [5]

III – **A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet**

14. A Törvényszék Hivatalához 2009. június 16-án benyújtott keresetlevelével a fellebbező kártérítés iránti keresetet nyújtott be, amelyben azt kérte, hogy a Számvevőszéket kötelezzék 85 000 euró és 2009. április 14-től számított kamatai megfizetésére az intézmény cselekményei és mulasztásai által okozott nem vagyoni kár megtérítése céljából, azzal, hogy vállalja, hogy ezt az összeget felmentése közzétételére fordítja.

15. A kereset alátámasztása érdekében a fellebbező mindenekelőtt hat, a magánszemélyeknek jogokat biztosító uniós jogszabályok Számvevőszék általi egyértelmű megsértésére vonatkozó jogalapra hivatkozik. Ezt követően előadja, hogy közvetlen okozati összefüggés áll fenn az említett jogsértés, és az annak következtében őt ért nem vagyoni és vagyoni kár között.

16. A Törvényszék elutasította az említett keresetet, mivel úgy ítélte meg, hogy a Számvevőszék nem követte el a terhére rótt uniósjog-sértések semelyikét sem.

17. A jelen fellebbezés szempontjából különösen az fontos, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 27–32. pontjában azt állapította meg, hogy a Számvevőszéknek az előzetes vizsgálattal kapcsolatos cselekményei nem voltak jogellenesek. Azáltal ugyanis, hogy a fellebbező meghallgatása előtt átadta az OLAF-nak az első összegyűjtött információkat tartalmazó aktát, az intézmény nem sértette meg sem a 99/50 határozat 2. és 4. cikkének együttes értelmezéséből eredő követelményeket, sem a fellebbező védelemhez való jogát, sem pedig a pártatlanság elvét.

18. A Törvényszék a megtámadott ítélet 44–47. pontjában válaszolt továbbá az egyrészt arra vonatkozó kifogásokra, hogy a Számvevőszék elmulasztotta olyan hivatalos határozat elfogadását, amely a 2008. október 2-i ítélet eredményeként felmenti a fellebbezőt valamennyi vele szemben megfogalmazott vád alól, másrészt pedig az arra vonatkozó kifogásokra, hogy a Számvevőszék elnöke 2004. május 13-i levelében sértő és felesleges megjegyzés szerepel az intézmény tagjainak többsége által megfogalmazott álláspontot illetően. A vitatott pontok szövegezése a következő:

„44. Rá kell mutatni, hogy a Számvevőszék terhére rótt mulasztás nem jogellenes.

45. E tekintetben először hangsúlyozni kell, hogy a 2008. október 2-i ítélet szerint a fellebbezőt a kabinetfőnök által a nyilvános tárgyaláson szolgáltatott egyes felvilágosításokon alapuló kétségek alapján mentették fel. Anélkül, hogy dönteni kellene azon kétségek ésszerűségéről, amelyekre a tribunal d'arrondissement de Luxembourg rámutatott, meg kell állapítani, hogy e felmentési indok nem jelenti azt, hogy a fellebbezővel szemben megfogalmazott vádak minden alapot nélkülöznek, hanem, ahogy azt az említett bíróság kifejtette, azt jelenti, hogy azokat nem sikerült »minden kétséget kizáróan« bizonyítani.

46. Másodszor, ahogy azt a Számvevőszék előadja, a büntetőjogi vádak vizsgálata kizárólag a nemzeti bíróságok hatáskörébe, azok fegyelmi értékelése pedig az EK 247. cikk (7) bekezdése alapján a Bíróság hatáskörébe tartozik. A Számvevőszék tehát nem rendelkezik hatáskörrel e tekintetben.

47. Harmadszor, a Bíróság ez utóbbi rendelkezés alapján történő megkeresésének elmaradásából nem lehet arra következtetni, hogy a Számvevőszék úgy ítéli meg, hogy a fellebbező terhére rótt tényeknek semmi alapjuk nincsen. A Számvevőszék eljárási szabályzata 6. cikkének 2002. január 31-én megállapított szövege szerint ugyanis az ilyen bírósághoz fordulásról egyhangú döntést kell hozni. Ebből következően, bár igaz, hogy a bírósághoz fordulás elmaradása azt jelenti, hogy az

5 — A 2009. július 7-i levél 47–49. pontja.

egyhangúság nem állt fenn, ez azonban nem akadályozza meg, hogy a szavazás ne minősüljön a Számvevőszék állásfoglalásának a tényállás fennállását illetően. Ebben az összefüggésben nem volt helytelen, hogy a Számvevőszék elnöke jelezte a fellebbező számára, hogy az intézmény tagjainak nagy többsége elfogadhatatlannak minősítette magatartását, ezáltal meggátolva, hogy a Bírósághoz fordulás elmaradását úgy lehessen értelmezni, mint a kifogásolt tényállás állítólagos tagadását, ami egyébként nem is felelne meg a valóságnak.”

19. Végül, a Törvényszék válaszolt arra a kifogásra, amely szerint a Számvevőszéknek gondoskodási kötelezettsége alapján tájékoztatnia kellett volna a sajtót és az intézményeket a fellebbező felmentését illetően. A megtámadott ítélet 45. és 46. pontjából következően ezt úgy ítélte meg, hogy a gondoskodási kötelezettségből a fellebbező felmentésére vonatkozó semmilyen közzétételi kötelezettség sem vezethető le.

IV – **A fellebbezés alátámasztása érdekében hivatkozott jogalapok és főbb érvek**

20. Fellebbezésének alátámasztása érdekében a fellebbező négy jogalapra hivatkozik.

21. Első jogalapjával a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék megsértette az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 48. cikke (1) bekezdésében, illetve az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezmény (a továbbiakban: EJEE) 6. cikkének (2) bekezdésében szereplő ártatlanság vélelmének elvét. Ez az elv ugyanis többek között azt garantálja, hogy az uniós bíróság nem kérdőjelezheti meg egy megvádolt személy ártatlanságát, amennyiben őt korábban a nemzeti büntetőbíróság jogerős határozata már felmentette. Ebből következik, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 43–46., illetve 49. pontjában tévesen tekintette úgy, hogy „nem jogellenes” az, hogy a Számvevőszék elmulasztotta egyrészt olyan határozat elfogadását, amely véglegesen megállapítja, hogy a fellebbező Bíróság elé idézésére nem került sor, másrészt pedig a fellebbező hírnevének helyreállítását.

22. A fellebbező különösen a megtámadott ítélet 45. pontjának megfogalmazását kifogásolja, úgy ítélve meg, hogy a Törvényszék e pontban szereplő értékelése az ártatlanság vélelme elvének egyértelmű megsértését jelenti. Az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatából ugyanis az következik, hogy az a körülmény, hogy a fellebbező felmentését az indokolta, hogy kétség maradt fenn, semmilyen hatással nem lehet a Törvényszék azon kötelezettségére, hogy ítéletét ne a szóban forgó felmentési indokra alapítsa.

23. A Számvevőszék válasza szerint az első jogalap az EJEE 6. cikke (2) bekezdése, illetve a Charta 48. cikke (1) bekezdése hatályának félreértelmezésén alapul. Az ártatlanság vélelme ugyanis a megvádolt személy tekintetében azon bíróság előtt érvényesül, amelyiknek a bűnösségéről vagy ártatlanságáról döntenie kell, az elé terjesztett vádpontok vonatkozásában. Márpedig a fellebbező által előterjesztett, szerződésen kívüli felelősség megállapítása iránti keresettel összefüggésben nincs szó a luxemburgi büntetőjog vonatkozásában fennálló bűnösségéről. A Törvényszék tehát nem tudja megsérteni az ártatlanság vélelmét.

24. Egyébként ez a jogalap azon a téves előfeltételezésen alapul, amely szerint a Számvevőszék és a Törvényszék felülvizsgálta a 2008. október 2-i ítélet megalapozottságát. A Számvevőszék szerint éppen ellenkezőleg, az üggyel összefüggő saját hatásköre gyakorlása során minden intézmény elfogadta ezt az ítéletet, és levonta belőle a döntéshozatali eljárására irányadó következtetéseket. Konkrétan a Törvényszék olyan ténynek tekintette a 2008. október 2-i ítéletet, amelyet figyelembe kell vennie a Számvevőszék aktusai, illetve mulasztásai jogszerűségének értékelése során.

25. A Számvevőszék a C-432/04. sz., Bizottság kontra Cresson ügyben 2006. július 11-én hozott ítélet[6] 120–122. pontjából – elismerve, hogy a tribunal d'arrondissement de Luxembourg a fellebbező terhére rótt egyes tények kapcsán azt állapította meg, hogy azok fennállását nem bizonyították minden kétséget kizáróan, és ennélfogva a szóban forgó személyeket fel kell menteni az ellenük a luxemburgi büntetőjog alapján emelt vádak alól – azt a következtetést vonja le, hogy semmi sem zárja ki, hogy a Törvényszék ugyanazon tényeket a Számvevőszék uniós jog alapján fennálló esetleges szerződésen kívüli felelősségére vonatkozó vizsgálattal összefüggésben másként értékelje. Ezzel az eljárással a Törvényszék semmilyen módon nem kérdőjelezte meg a 2008. október 2-i ítéletet, sem pedig az ártatlanság vélelmét, amely a fellebbezőt e bíróság előtt megilleti.

26. Második jogalapjával a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék megsértette az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében szereplő jóhiszemű együttműködés elvét a tribunal d'arrondissement de Luxembourg vonatkozásában, amikor elferdítette az utóbbi megfontolásait, illetve értékeléseit.

27. Álláspontja szerint ez az elv azt vonja maga után, hogy amikor egy nemzeti bíróság olyan ítéletet hozott, amely jogerőre emelkedett, és amellyel egy személyt felmentenek a terhére rótt jogsértések alól, akkor az uniós intézmények, köztük a Törvényszék is, kötelesek tiszteletben tartani ezt az ítéletet, és azt nem foszthatják meg hatékony érvényesülésétől.

28. Márpedig, noha a szóban forgó tények megegyeznek azokkal a tényekkel, amelyek kapcsán a tribunal d'arrondissement de Luxembourg döntést hozott, a Törvényszék megsértette a jóhiszemű együttműködés elvét, amikor ugyanazokhoz a tényekhez teljesen eltérő értékelést fűzött.

29. Egyébként a megtámadott ítélet 35. pontjában a Törvényszék ellentmondott a tribunal d'arrondissement de Luxembourg megállapításainak, amikor úgy ítélte meg, hogy „minden szabadságolási rendszer irányítása a hivatali vezető azon kötelezettségén alapul, hogy ellenőrizze a vezetése alatt álló személyi állomány jelenlétét, és biztosítsa, hogy minden távollét megfeleljen a szabadságokra vonatkozó szabályozásnak", valamint, hogy „[e] kötelezettséget nem érinti az olyan integrált rendszer esetleges hiánya, amely lehetővé teszi annak a hivatali vezetőtől független ellenőrzését, hogy az egyes évek végén ki nem vettként bejelentett szabadságnapok száma megfelel a valóságnak".

30. Végül, a Törvényszék nem tartotta tiszteletben a 2008. október 2-i ítéletet, mivel a megtámadott ítélet 38. pontjában úgy ítélte meg, hogy „a Számvevőszék szabadság-nyilvántartási és felügyeleti rendszerének e korszakban fennálló hiányos jellege nem igazolhatja a [fellebbezővel szemben folytatott] bármilyen vizsgálat vagy eljárás megszüntetését", holott éppen a Számvevőszék szabadságolási rendszerének hiányos jellege vezetett a fellebbező felmentéséhez.

31. Ezen érvekre válaszul a Számvevőszék előadja, hogy a második jogalap az érintett intézmények szerepének, illetve az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése hatályának félreértelmezésén alapul. A Törvényszék ugyanis nem vizsgálta felül a 2008. október 2-i ítéletet, és nem kérdőjelezte meg az abban szereplő döntést. Az egyes tényeket érintő eltérő értékelés oka a két jogvita eltérő összefüggése, mivel egyfelől a nemzeti jog hatálya alá tartozó büntetőeljárásról, másfelől pedig az uniós jog hatálya alá tartozó, szerződésen kívüli felelősség megállapítására irányuló keresetről van szó.

32. Harmadik jogalapjával a fellebbező előadja, hogy a Törvényszéknek nem volt hatásköre a megtámadott ítélet meghozatalára, figyelemmel arra, hogy olyan kérdéseket döntött el, amelyek túlléptek a Szerződésekben számára megállapított hatáskörökön.

6 — A C-432/04. sz., Bizottság kontra Cresson ügyben 2006. július 11-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-6387. o.).

33. Egyrészt, noha a megtámadott ítélet 46. pontjában elismerte, hogy kizárólag a nemzeti bíróságok hatáskörébe tartozik a büntetőjogi vádak vizsgálata, a Törvényszék túllépte a Szerződésekben számára megállapított hatásköröket, amikor a megtámadott ítélet 45. pontjában érdemi értékelést végzett a kétség fennállására alapított felmentési indok kapcsán.

34. Másrészt a Törvényszék azáltal is átlépte hatásköre határait, hogy megtette a megtámadott ítélet 47. pontjában szereplő állításokat. Mivel ugyanis a Bíróság az egyetlen olyan intézmény, amely dönthet a Számvevőszék tagjainak magatartásából eredő fegyelmi felelősség kérdésében, a Törvényszék nem rendelkezett hatáskörrel arra – ahogy egyébként 2004. május 13-i levelében a Számvevőszék sem –, hogy kifejezze a fellebbezővel szemben az annak elfogadhatatlan magatartásával kapcsolatos akár legkisebb gyanút is.

35. A Számvevőszék erre válaszul előadja, hogy e harmadik jogalapot el kell utasítani, részben mint elfogadhatatlant – mivel pusztán megismétli az elsőfokú eljárásban a 2004. május 13-i levéllel kapcsolatban előterjesztett érveket –, részben mint megalapozatlant.

36. Ez utóbbi tekintetben ismét előadja, hogy a Törvényszék semmilyen módon nem kérdőjelezte meg a 2008. október 2-i ítéletet. Ugyanazon magatartás értékelése eltérő következtetésekre vezethet az adott elbíráló fórumtól függően.

37. Negyedik jogalapjával a fellebbező előadja, hogy a Törvényszék tévesen értelmezte és alkalmazta az Unió szerződésen kívüli felelősségére vonatkozó feltételeket. A hamis okirat felhasználását illetően ugyanis a Törvényszék egy elő nem írt kiegészítő feltételt követelt meg (a rosszhiszeműséget), a megtámadott ítélet 32. pontjában azt állapítva meg, hogy „a szóban forgó okiratnak a Számvevőszék részéről akár az OLAF, akár a luxemburgi hatóságok részére történő esetleges átadása nem jelenti azt, hogy az intézmény rosszhiszeműen járt el a fellebbező aláírásának eredetiségét illetően”.

38. Ezenkívül a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot a 99/50 határozat 4. cikkének első bekezdésével összefüggésben értelmezett 2. cikke második bekezdésének értelmezése kapcsán, amennyiben megállapította, hogy elegendő volt pusztán közölni a fellebbezővel, hogy folyik az OLAF által végzett belső vizsgálat, vagyis nem volt szükséges az, hogy tájékoztatást nyújtsanak neki a Számvevőszék által végzett előzetes vizsgálatról.

39. A Számvevőszék szerint az ebben a negyedik jogalapban szereplő állításokat elfogadhatatlannak kell nyilvánítani, mivel azok egyrészt arra irányulnak, hogy a Bíróságot az ügy tényállásának ismételt értékelésére kérjék fel, másrészt pedig az első fokon előadott érvek puszta megismétlését jelentik, különösen az előzetes vizsgálatról szóló tájékoztatás elmaradását illetően.

40. A kérdés érdemét illetően a Törvényszék a megtámadott ítélet 32. pontjában semmilyen kiegészítő feltételt nem határozott meg az Unió szerződésen kívüli felelősségét illetően, amikor azt állította, hogy valamely okiratnak az OLAF vagy a luxemburgi hatóságok részére történő puszta átadása nem képezi a rosszhiszeműség jelét a Számvevőszék részéről a fellebbező aláírásának eredetiségét illetően. Ehhez hasonlóan a Törvényszék nem értelmezte hibásan a 99/50 határozat 2. cikke második bekezdését, mivel e rendelkezés nem ír elő arra irányuló kötelezettséget, hogy a szabálytalansággal gyanúsított személyt tájékoztassák az előzetes vizsgálat megindításáról, csak azt követeli meg, hogy a főtitkár haladéktalanul továbbítson az OLAF számára minden, az ilyen vizsgálat során esetlegesen összegyűjtött információt.

V – **Álláspontom**

41. Elsőként együtt megvizsgálom a fellebbező által hivatkozott első három jogalapot, mivel az azok alátámasztása érdekében előadott érvek átfedésben vannak, illetve a megtámadott ítélet ugyanazon pontjaira irányulnak. Ezt követően másodikként megvizsgálom a negyedik jogalapot.

A – *Az ártatlanság vélelme, illetve a jóhiszemű együttműködés elvének megsértésére, illetve a Törvényszék hatáskörének hiányára alapított jogalapokról*

42. Az első három jogalap lényegileg arra irányul, hogy megkérdőjelezze a Törvényszék által a megtámadott ítélet 44–49. pontjában követett érvelést.

43. Fontos, hogy szem előtt tartsuk azokat a kifogásokat, amelyekre a Törvényszék a megtámadott ítélet ezen részében válaszolni kívánt.

44. Először a fellebbező azt kifogásolta, hogy a Számvevőszék elmulasztotta olyan hivatalos határozat elfogadását, amely a 2008. október 2-i ítélet eredményeként felmenti őt valamennyi vele szemben megfogalmazott vád alól, mivel nem terjesztettek elő olyan cselekményekre vonatkozó bizonyítékokat, amelyek igazolnák az ügy Bíróság elé terjesztését az EK 247. cikk (7) bekezdése alapján. Álláspontja szerint e határozattal a Számvevőszéknek le kellett volna mondania arról, hogy a fenti rendelkezés alapján a Bírósághoz forduljon.

45. Másodszor a fellebbező azt kifogásolta, hogy a Számvevőszék elnöke megsértette a pártatlanság elvét és a gondoskodási kötelezettséget, amikor a 2004. május 13-i levélben sértő és felesleges megjegyzést szerepeltetett az intézmény tagjainak többsége által megfogalmazott álláspontot illetően.

46. Harmadszor a fellebbező előadta, hogy a Számvevőszéknek a gondoskodási kötelezettsége alapján tájékoztatnia kellett volna a sajtót és az intézményeket a fellebbező felmentéséről.

47. Kiindulásként jelzem, hogy álláspontom szerint a Törvényszék megalapozottan utasította el a fellebbező e három állítását.

48. Ugyanakkor, ahogy azt az utóbbi is előadja, a Törvényszék által a megtámadott ítélet 45. pontjában kifejtett érvelés problémát jelent az ártatlanság vélelme szempontjából.

49. A Charta 48. cikkének (1) bekezdése szerint „[m]inden gyanúsított személyt mindaddig ártatlannak kell vélelmezni, amíg bűnösségét a törvénynek megfelelően meg nem állapították”. E rendelkezés megfelel az EJEE 6. cikke (2) bekezdésének. A Charta 52. cikkének (3) bekezdése szerint az ártatlanság vélelméhez való jog tartalma és terjedelme azonos az EJEE által biztosított megfelelő jogéval.

50. Az ártatlanság vélelmét a büntetőeljárás előtt és után is biztosítani kell. Az EJEE 6. cikkének (2) bekezdése ugyanis arra szintén irányul, hogy „megakadályozza, hogy a felmentés vagy a büntetőeljárás megszűnése által érintett egyéneket az állami tisztviselők vagy hatóságok úgy kezeljék, mintha ténylegesen bűnösök lennének a terhükre rótt jogsértésben”[7]. Az ártatlanság vélelméhez való jog büntetőeljárást követő biztosításának indoka az, hogy „[a]z arra irányuló védelem hiányában, hogy minden későbbi eljárásban tiszteletben tartsák a felmentést, vagy az eljárást megszüntető határozatot, [az EJEE 6. cikkének (2) bekezdésében szereplő] tisztességes eljárás garanciái elméletivé és látszatjellegűvé válhatnának. A büntetőeljárás befejezését követően az érdekelt jó híre és annak a nyilvánosság általi felfogása is veszélybe kerülhet”[8].

51. Az Emberi Jogok Európai Bírósága ennek megfelelően rámutatott, hogy „[az EJEE 6. cikke] (2) bekezdésének hatálya nem korlátozódik azon büntetőeljárásokra, amelyek folyamatban vannak, hanem kiterjedhet a büntetőeljárás megszüntetése […] vagy a felmentés […] után hozott bírósági határozatokra is, amennyiben az ezen ügyekben felmerülő kérdések azon érintett büntetőeljárások következményei és kiegészítései, amelyekben a felperes »vádlottként« szerepelt”[9]. Az Emberi Jogok

7 — Lásd az EJEB 2013. július 12-i, Allen kontra Egyesült Királyság ítéletének 94. §-át.

8 — Ua.

9 — Lásd az EJEB 2013. június 4-i, Teodor kontra Románia ítéletének 37. §-át és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

Európai Bírósága tehát annak vizsgálatára törekszik, hogy „eljárásuk módjával, határozataik indokolásával vagy az okfejtésükben használt nyelvezettel” [10] a büntetőítéletet követően döntést hozó nemzeti hatóságok és bíróságok „gyanút támasztottak-e a felperes ártatlanságát illetően, ezáltal megsértve az ártatlanság vélelmének elvét” [11].

52. Ahogy az többek között az Emberi Jogok Európai Bírósága 2007. szeptember 27-i, Vassilios Stavropoulos kontra Görögország ítéletéből kitűnik, „a vádlott ártatlanságával kapcsolatban táplált gyanú a jogerőre emelkedett felmentést követően már nem fogadható el” [12]. E Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint „miután a felmentés jogerőre emelkedett – még ha [az EJEE 6. cikke] (2) bekezdésének értelmében vett, kétségen alapuló felmentésről van is szó – a bűnösséggel kapcsolatos kételyek kifejezése (beleértve a felmentés indokaival kapcsolatos kételyeket is), nem egyeztethető össze az ártatlanság vélelmével” [13].

53. Ugyanebben az ítéletben az Emberi Jogok Európai Bírósága úgy ítélte meg, hogy „az ártatlanság vélelme elvének különleges kifejeződését jelentő »*in dubio pro reo*« elv alapján semmilyen minőségi különbség nem állhat fenn a bizonyítékok hiányában történő felmentés és az érintett ártatlanságának kétséget kizáró megállapításán alapuló felmentés között. A felmentő ítéletek ugyanis nem különböznek azon indokoktól függően, amelyeket a büntetőbíróság az egyes esetekben megállapít. Ellenkezőleg, [az EJEE 6. cikkének] (2) bekezdésével összefüggésben egy felmentő ítélet rendelkező részét minden olyan más hatóságnak tiszteletben kell tartania, amelynek közvetlenül vagy járulékosan döntenie kell az érdekelt büntetőjogi felelősségéről” [14].

54. Figyelemmel erre az ítélkezési gyakorlatra, álláspontom szerint vitatható a megtámadott ítélet 45. pontjában szereplő megfogalmazás.

55. Emlékeztetek arra, hogy e tekintetben a Törvényszék először hangsúlyozta, hogy „a 2008. október 2-i ítélet szerint a fellebbezőt a kabinetfőnök által a nyilvános tárgyaláson szolgáltatott egyes felvilágosításokon alapuló kétségek alapján mentették fel”. A Törvényszék ezt követően rámutatott, hogy „[a]nélkül, hogy dönteni kellene azon kétségek ésszerűségéről, amelyekre a tribunal d’arrondissement de Luxembourg rámutatott, meg kell állapítani, hogy e felmentési indok nem jelenti azt, hogy a fellebbezővel szemben megfogalmazott vádak minden alapot nélkülöznek, hanem, ahogy azt az említett bíróság kifejtette, azt jelenti, hogy azokat nem sikerült »minden kétséget kizáróan« bizonyítani”.

56. Érvelésének e részében a Törvényszék a büntetőeljárásban történt felmentés indokolására támaszkodik – kiemelve azt a tényt, hogy kétségen alapuló felmentésről volt szó – annak érdekében, hogy igazolja azt, hogy a Számvevőszék elmulasztotta olyan hivatalos határozat meghozatalát, amelyben felmenti a fellebbezőt valamennyi vele szemben megfogalmazott vád alól. Ilyen módon arra használja fel a felmentés indokolását, hogy elutasítsa a Számvevőszék vétkességére való hivatkozást, illetve, hogy abból következtetést vonjon le a kártérítés iránti kereset érdemére nézve. Összességében a megtámadott ítélet 45. pontjából kitűnő okfejtés szerint, mivel a fellebbezőt kétségek alapján mentették fel, és e felmentési indok nem elegendő ahhoz, hogy a vele szemben felhozott vádak minden alapját eloszlassa, a Számvevőszék jogosan tagadta meg olyan hivatalos határozat elfogadását, amely a 2008. október 2-i ítélet eredményeként felmenti a fellebbezőt valamennyi vele szemben megfogalmazott vád alól.

10 — Uo., 40. §.

11 — Ua.

12 — 38. §., és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

13 — Ua.

14 — Lásd az EJEB fent hivatkozott, Vassilios Stavropoulos kontra Görögország ítéletének 39. §-át. Lásd még az EJEB 2010. július 13-i, Tendam kontra Spanyolország ítéletének 39. §-át.

57. Érvelésének ilyen megfogalmazásával a Törvényszék olyan benyomást kelt, hogy úgy tekinti, hogy a kétségen alapuló felmentés kisebb erejű, mint a fellebbező ártatlanságára vonatkozó közvetlenebb állításon alapuló felmentés. Meggyengíti a büntetőbíróság által hozott határozatot, és ennek eredményeként hozzájárul a fellebbező ártatlanságának megkérdőjelezéséhez.

58. A Törvényszék tehát azáltal, hogy ilyen módon megsértette a fellebbező vonatkozásában az ártatlanság vélelmét, tévesen alkalmazta a jogot.

59. Álláspontom szerint e tévedés megállapítása azonban nem alkalmas arra, hogy a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezését vonja maga után. Emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében, amennyiben a Törvényszék valamely ítéletének indokolása sérti az uniós jogot, de rendelkező része egyéb jogi indokok miatt megalapozottnak bizonyul, a fellebbezést el kell utasítani. [15]

60. E tekintetben rámutatok, hogy a Törvényszék megalapozottan emelte ki a megtámadott ítélet 46. pontjában, hogy „a büntetőjogi vádak vizsgálata kizárólag a nemzeti bíróságok hatáskörébe, azok fegyelmi értékelése pedig az EK 247. cikk (7) bekezdése alapján a Bíróság hatáskörébe tartozik”. Ebből megalapozottan vezeti le, hogy „[a] Számvevőszék tehát nem rendelkezik hatáskörrel e tekintetben”.

61. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a Számvevőszék nem jogosult felmentő határozatot hozni, sem büntetőjogi, sem fegyelmi síkon. Továbbá a Számvevőszék semmiképpen nem volt köteles a fellebbező felmentésének közzétételére sem. A Törvényszék tehát megalapozottan utasította el a fellebbező e két állítását a megtámadott ítélet 46. pontjában ismertetett érvelés alapján.

62. A jelen üggyel kapcsolatban a Számvevőszéknek kizárólag arra van hatásköre, hogy eldöntse, a Bírósághoz fordul-e az EK 247. cikk (7) bekezdése alapján, annak érdekében, hogy az döntést hozzon arról, hogy fennáll-e a fenti rendelkezés értelmében a Számvevőszék tagjaként betöltött hivatalból eredő kötelezettségek megszegése.

63. E tekintetben hangsúlyozom, hogy a Törvényszék okfejtése meggyőzőbb és teljesebb lett volna, ha nagyobb hangsúlyt fektet a büntetőeljárás és a fegyelmi eljárás önállóságára.

64. A fellebbező érvelése ugyanis mind első fokon, mind pedig a jelen fellebbezési szakaszban nagyrészt azon az elgondoláson alapul, amely szerint bizonyos fajta automatikus kapcsolat van a büntetőeljárásban történt felmentés és a Számvevőszék részéről egy olyan határozat elfogadása között, amellyel lemond arról, hogy az EK 247. cikk (7) bekezdése értelmében a Bírósághoz forduljon.

65. A fellebbező ezen érvelése alapvetően hibás, ahogy az levezethető mind az Emberi Jogok Európai Bíróságának, mint pedig a mi Bíróságunknak az ítélkezési gyakorlatából.

66. Először, az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a büntetőügyben hozott felmentés vagy az eljárás megszüntetése esetén az ártatlanság vélelméhez való jog semmilyen módon nem akadályozza meg, hogy ugyanazon tényállás alapján utóbb fegyelmi eljárásokat vagy kártérítés iránti kereseteket indítsanak.

15 — Lásd többek között a C-221/10. P. sz., Artegodan kontra Bizottság ügyben 2012. április 19-én hozott ítélet 94. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

67. Az Emberi Jogok Európai Bírósága ennek megfelelően elfogadta, hogy a fegyelmi szervek függetlenül értékelhetik az eléjük terjesztett ügyek tényállását, amennyiben a bűncselekmények és a fegyelmi kötelezettségszegések tényállási elemei nem azonosak.[16] Ebben az összefüggésben az a megállapítás, amely szerint a tényállás nem minősíthető bűncselekménynek, nem akadályozza a fegyelmi eljárásnak az ugyanezen tényállás alapján való megindítását. Az ártatlanság vélelméhez való jog szempontjából az egyetlen korlát az, hogy a fegyelmi eljárás során nem lehet megkérdőjelezni az érintett személy büntetőjogi ártatlanságát.

68. Ezenfelül a kártérítési jog területén az Emberi Jogok Európai Bírósága a 2003. február 11-i, Ringvold kontra Norvégia ítéletében[17] elfogadta, hogy „a kártérítés kérdésének elkülönült jogi elemzés tárgyát kell képeznie, amely a büntetőjogi felelősség területén alkalmazandóktól több jelentős ponton eltérő bizonyítási feltételeken és követelményeken alapul”[18]. Az Emberi Jogok Európai Bírósága ennek megfelelően úgy ítélte meg, hogy „bár a büntetőeljárásban kimondott felmentést nem lehet megkérdőjelezni a kártérítési eljárásban, ez nem akadályozhatja meg azt, hogy kevésbé szigorú bizonyítási követelmények alapján bizonyítsák a polgári jogi felelősség fennállását, amely kártérítési kötelezettséggel jár ugyanazon tényállás eredményeként”[19].

69. Másodszor, hasonló logika szerint, a Bíróság a fent hivatkozott Bizottság kontra Cresson ügyben hozott ítéletében egyrészt a büntetőeljárások, másrészt pedig az EK 213. cikk (2) bekezdésén alapuló, a Bizottság tagjaként betöltött hivatalból eredő kötelezettség megszegése esetén szankció kiszabását célzó eljárás önállóságát hangsúlyozta.

70. Ebben az ítéletben a Bíróság ugyanis úgy ítélte meg, hogy „nem köti a büntetőeljárás során a tényekre vonatkozóan tett jogi minősítés”[20] és „teljes körű mérlegelési jogkörét gyakorolva […] hatásköre van annak megállapítására, hogy az EK 213. cikk (2) bekezdésére alapított eljárás keretében felrótt tények a Bizottság tagjaként betöltött hivatalból eredő kötelezettségek megszegésének minősülnek-e”[21]. A Bíróság ebből azt a következtetést vonta le, hogy nem köti a Chambre du conseil du tribunal de première instance de Bruxelles-nek (a brüsszeli elsőfokú bíróság vizsgálati tanácsa, Belgium) az É. Cressont terhelő körülmények hiányát megállapító határozata.[22]

71. Ez a büntetőeljárás és a fegyelmi eljárás önállóságán alapuló okfejtés átültethető arra az eljárásra, amelyet a tényállás idején az EK 247. cikk (7) bekezdése írt elő, és amely azóta az EUMSZ 286. cikk (6) bekezdésében szerepel. Ebből következik, hogy amennyiben a Bíróságot arra kérik fel, hogy vizsgálja meg, megszegte-e a Számvevőszék valamelyik tagja a hivatalából eredő kötelezettségeket vagy sem, nem köti a szóban forgó személyt felmentő büntetőítélet.

72. Ugyanezen, a büntetőeljárás és a fegyelmi eljárás önállóságára alapozott indokok folytán a Számvevőszéket mint a Bírósághoz fordulásról döntő hatóságot, nem kötheti az ilyen büntetőítélet. A büntetőeljárásban történt felmentés – hogy egyértelmű választ adjunk a fellebbező érvelésére – különösen nem akadályozza semmilyen módon azt, hogy a Számvevőszék az EUMSZ 286. cikk (6) bekezdése alapján a Bírósághoz forduljon. Ilyen helyzetben a Számvevőszék megőrzi mérlegelési jogkörét az esetleges Bírósághoz fordulást illetően.

16 — Lásd többek között az EJEB 2010. január 14-i, Vanjak kontra Horvátország ítéletének 69–72. §-át.

17 — *Ítéletek és határozatok tára*, 2003-II.

18 — 38. §.

19 — Ua.

20 — 121. pont.

21 — Ua.

22 — 122. pont.

73. E körülményekből azt a következtetést vonom le, hogy a nemzeti bíróság előtt folyó büntetőeljárás, és az EK 247. cikk (7) bekezdése, majd az EUMSZ 286. cikk (6) bekezdése által előírt eljárás nemcsak tárgyát és célját tekintve különbözik, hanem a megkövetelt bizonyítás jellege és foka szerint is. A két eljárás, noha azonos ténybeli körülményeken alapul, független egymástól, így amennyiben nem kérdőjelezik meg a büntetőbíróság értékelését, a büntetőügyben hozott felmentés semmilyen módon sem akadályozza meg a Számvevőszéket abban, hogy a Bírósághoz forduljon, és az utóbbit sem abban, hogy döntsön arról, hogy fennáll-e a Számvevőszék tagjaként betöltött hivatalból eredő kötelezettségek megszegése.

74. A jelen ügyben az iratokból kitűnik, hogy a tribunal d'arrondissement de Luxembourg 2008. október 2-i ítéletében úgy ítélte meg, hogy a bizonyított tényállás alapján a luxemburgi törvény értelmében nincs lehetőség a bűncselekménynek minősítésre.

75. A tribunal d'arrondissement de Luxembourg ezen értékelése ugyanakkor nem jelenti azt, hogy a Számvevőszék köteles volt úgy tekinteni, hogy nem fordulhat a Bírósághoz a szabadságolással kapcsolatos kötelezettségszegések tekintetében. Egyrészt ugyanis a tényállás, illetve a bizonyítékok pontosságának a bűncselekménnyé minősítés esetében megkövetelt szintje nem szükségképpen egyezik meg a Számvevőszék tagjaként betöltött hivatalból eredő kötelezettségek megszegésének megállapítása esetén előírttal. Másrészt mindenképpen kizárólag a Bíróság hatáskörébe tartozik – miután az EUMSZ 286. cikk (6) bekezdése alapján elé terjesztették az ügyet – a nemzeti büntetőítélet jogerejének adott esetben tulajdonítandó hatály mérlegelése.

76. Ebből következik, hogy teljes mértékben indokolt volt a Számvevőszék részéről az, hogy megtagadta a hivatalos felmentő határozat elfogadását, és az automatikus kapcsolat elismerését a büntetőeljárásban történt felmentés és az EK 247. cikk (7) bekezdése értelmében a Bírósághoz fordulás között, és ezt a jelen fellebbezési eljárás keretében nem is lehet arra hivatkozva vitatni, hogy a Törvényszék részéről a fellebbező azon kérelmének elutasítása, hogy állapítsa meg a fenti megtagadás jogellenességét, az ártatlanság vélelmének megsértését, illetve a jóhiszemű együttműködés elvének megsértését jelenti.

77. A Számvevőszék a büntetőeljárás és a fegyelmi eljárás önállóságával összhangban, mérlegelési jogkörét gyakorolva próbálta a rendelkezésére álló információk alapján megállapítani, hogy a fellebbező terhére rótt tények kellően súlyosak-e[23] ahhoz, hogy az EK 247. cikk (7) bekezdése alapján a Bírósághoz forduljon. Ahogy azt 2009. július 7-i levele tanúsítja, a Számvevőszék, amikor úgy döntött, hogy a szabadságolással kapcsolatos kérdés tekintetében nem fordul a Bírósághoz, nem csupán a fellebbező büntetőeljárásban történt felmentését vette figyelembe. Más paramétereket is tekintetbe vett[24].

78. Most pedig megvizsgálom azokat a kifogásokat, amelyeket a fellebbező a megtámadott ítélet 47. pontját illetően fogalmaz meg.

79. E ponton a Törvényszék a fellebbező azon érvére válaszol, amely szerint a Számvevőszék elnöke megsértette a pártatlanság elvét, és a gondoskodási kötelezettséget, amikor 2004. május 13-i levelében sértő és felesleges megjegyzést szerepeltetett az intézmény tagjainak többsége által megfogalmazott álláspontot illetően.

80. A fellebbező szerint a Törvényszék túllépett hatáskörén, és a Számvevőszék hatáskörének téves értelmezését hagyta jóvá, amikor úgy ítélte meg, hogy „nem volt helytelen, hogy a Számvevőszék elnöke jelezte a fellebbező számára, hogy az intézmény tagjainak nagy többsége elfogadhatatlannak minősítette magatartását, ezáltal meggátolva, hogy a Bírósághoz fordulás elmaradását úgy lehessen értelmezni, mint a kifogásolt tényállás állítólagos tagadását".

23 — A fent hivatkozott Bizottság kontra Cresson ügyben hozott ítélet 72. pontja.

24 — Az e levél 48. pontjában szereplő egyéb paraméterek a következők: az „a tény, hogy figyelemmel a P. Koutsouvelis kabinetfőnök részére jogosulatlanul kifizetett összeg visszatérítésére, nem okoztak semmilyen kárt a közösségi költségvetésnek", az „érintett események óta eltelt idő", a fellebbező „betegsége", valamint az a „stressz, amelyet a büntetőeljárás időtartama [neki] okozott".

81. Rá kell mutatni, hogy a 2004. május 13-i levél azon része, amely a kifogásolt megjegyzést tartalmazza, kizárólag a fellebbező javára nyújtott személyes kölcsönökkel kapcsolatos állításokra vonatkozik. Az ügynek ez a része nem képezte a 2008. október 2-i ítéletet megelőző büntetőeljárás tárgyát. A felmentést, amelyben a fellebbező a büntetőeljárás során részesült, tehát nem kell figyelembe venni a megtámadott ítélet 47. pontjának vizsgálatánál.

82. Ezt leszögezve, a Törvényszék álláspontom szerint belül maradt hatáskörén, amikor úgy ítélte meg, hogy egyrészt az, hogy nem került sor a Bírósághoz fordulásra, nem jelentette a tényállás fennállásának tagadását, másrészt pedig, hogy a Számvevőszék elnöke megfogalmazhatta a fellebbezőhöz szólva a kifogásolt észrevételt.

83. A megtámadott ítélet 47. pontjában szereplő értékelés ugyanis a Törvényszék válasza a fellebbező azon állítására, amely szerint az a megjegyzés, amelyet a Számvevőszék elnöke a 2004. május 13-i levélben szerepeltetetett, megsértette a pártatlanság elvét és a gondoskodási kötelezettséget. Ennek megfelelően, amikor az elé terjesztett szerződésen kívüli felelősség megállapítása iránti kereset kapcsán döntött erről a szempontról, a Törvényszék nem lépte át hatásköre határait.

84. Ezenfelül az, hogy a Számvevőszék nem fordult a Bírósághoz, annak kifejeződése, hogy ezen intézménynek nem minden tagja vélte úgy, hogy a szóban forgó kötelezettségszegés kellően súlyos ahhoz, hogy az EK 247. cikk (7) bekezdése alapján a Bírósághoz forduljanak. Az a megállapítás, amely szerint e kérdésben nem érték el az egyhangúságot, nem jelenti azt, hogy nem került sor semmilyen kötelezettségszegésre. E tekintetben a Bizottság tagjait érintő eljárás analógiájára emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság a fent hivatkozott Cresson kontra Bizottság ügyben hozott ítéletében kimondta, hogy az EK 213. cikk (2) bekezdése alapján történő elítélés bizonyos súlyú kötelezettségszegés fennállását igényli.[25] A Számvevőszék elnöke tehát hatáskörében maradva, a pártatlanság elvét, illetve a gondoskodási kötelezettséget nem sértve egyértelművé tehette a fellebbező számára a szavazás eredményét, és tájékoztathatta arról, hogy a Számvevőszék tagjainak többsége úgy ítélte meg, hogy magatartása – még ha nem is minősítették egyhangúlag kellően súlyosnak ahhoz, hogy ez indokolja azt, hogy az EK 247. cikk (7) bekezdése alapján a Bírósághoz forduljanak – teljes mértékben helytelen volt. Egyebekben rá kell mutatni, hogy a 2004. május 13-i levelet kizárólag a fellebbezőhöz intézték, és az iratok között semmi nem utal arra, hogy azt a címzetten kívül más személyekkel is közölték.

85. Úgy vélem tehát, hogy a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot a megtámadott ítélet 47. pontjában ismertetett okfejtés során. Csak arra mutatok rá, hogy a Törvényszéknek szigorúan véve át kellett volna vennie a fellebbező magatartásának a 2004. május 13-i levélben szereplő „teljes mértékben helytelen”[26] minősítését, e magatartás „elfogadhatatlannak” minősítése helyett. E megfogalmazásbeli különbség azonban álláspontom szerint nem elegendő a téves jogalkalmazás fennállásának megállapításához. Megjegyzem egyébként, hogy a fellebbező e tekintetben pusztán egy megjegyzést fogalmaz meg a keresetében, anélkül hogy abból a téves jogalkalmazás fennállására vonatkozó közvetlen következtetést vonna le.[27]

86. Végül úgy vélem, hogy a megtámadott ítélet 35. és 38. pontja nem kifogásolható a jóhiszemű együttműködés elvére figyelemmel. A Törvényszék ugyanis megalapozottan, a 2008. október 2-i ítéletet meg nem kérdőjelezve tekintette úgy lényegileg, hogy a Számvevőszék szabadság-nyilvántartási és felügyeleti rendszerének e korszakban fennálló hiányos jellege egyrészt nem érinti a hivatali vezető azon kötelezettségét, hogy ellenőrizze a vezetése alatt álló személyi állomány jelenlétét, és biztosítsa, hogy minden távollét feleljen meg a szabadságokra vonatkozó szabályozásnak, másrészt pedig nem igazolhatja a fellebbezővel szemben folytatott bármilyen vizsgálat vagy eljárás megszüntetését.

25 — 72. pont.

26 — Lásd a megtámadott ítélet 8. pontját.

27 — Lásd a keresetlevél 1. lábjegyzetét.

87. Mivel a fellebbező által hivatkozott első három jogalap vizsgálata alapján nem javaslom a Bíróságnak, hogy helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet, megvizsgálom a negyedik jogalapot.

B – *Az uniós jognak az Unió szerződésen kívül felelősségének feltételei és a 99/50 határozat kapcsán történő téves értelmezésén és alkalmazásán alapuló, negyedik jogalapról*

88. A fellebbező szerint a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot a 99/50 határozat 4. cikkének első bekezdésével összefüggésben értelmezett 2. cikke második bekezdésének értelmezése kapcsán, amennyiben megállapította, hogy elegendő volt pusztán közölni a fellebbezővel, hogy az OLAF által végzett belső vizsgálat folyik, vagyis nem volt szükséges az, hogy tájékoztatást nyújtsanak neki a Számvevőszék által végzett előzetes vizsgálatról.

89. Ellentétben a fellebbező által előadottakkal, a Törvényszék – álláspontom szerint megalapozottan – úgy ítélte meg a megtámadott ítélet 29. és 30. pontjában, hogy a 99/50 határozat 4. cikke nem kötelezi arra a Számvevőszéket, hogy közölje a fellebbezővel az ugyanezen határozat 2. cikke alapján az előzetes vizsgálat kapcsán felvett akta tartalmát, sem arra, hogy meghallgassa őt az aktának az OLAF részére való átadását megelőzően.

90. A 99/50 határozat 2. cikkének második bekezdése arra kötelezi a főtitkárt, hogy késedelem nélkül továbbítson az OLAF részére minden olyan bizonyítékot, amelyből szabálytalanságok fennállása vélelmezhető, valamint, hogy az OLAF által folytatott belső vizsgálatok sérelme nélkül folytasson előzetes vizsgálatot.

91. Ahogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 29. pontjában hangsúlyozta, az e rendelkezés által hivatkozott előzetes vizsgálata célja egyrészt az, hogy lehetővé tegye a főtitkár számára, hogy értékelje, hogy a tudomására hozott körülmények alapján vélelmezhető-e az Unió pénzügyi érdekeit sértő szabálytalanságok fennállása, másrészt pedig az, hogy az 1073/1999 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megfelelően átadjanak az OLAF részére egy olyan aktát, amely alapján az képes értékelni, hogy helye van-e ugyanezen rendelet 5. cikke második bekezdése értelmében belső vizsgálat indításának.

92. Az előzetes vizsgálat alkotja tehát azt a szakaszt, amelynek során a szabálytalanságokra vonatkozó állításokat összegyűjtik, és ellenőrzik azokat, annak megállapítása érdekében, hogy szükséges-e belső vizsgálat megindítása. Másként fogalmazva, az ilyen állításokat alátámasztó információkat ellenőrizni kell azok elfogadható jellegének értékelése érdekében, mielőtt közölnék azokat az illetékes hatósággal – a jelen esetben az OLAF-fal – a belső vizsgálat megindításának kezdeményezése érdekében.

93. Mivel az előzetes vizsgálatnak nem célja, hogy az érintett személyre vonatkozó következtetések elfogadását eredményezze, a Törvényszék jogosan állapította meg a megtámadott ítélet 29. pontjában, hogy a 99/50 határozat 4. cikke első bekezdésének második mondatából következő kötelezettség nem érinti a főtitkárnak az e határozat 2. cikkével összefüggésben végzett cselekményeit.

94. A szabálytalanságokra vonatkozó állításokat alátámasztó információk gyűjtésének és értékelésének ebben az előzetes szakaszában különösen magasak a tanúkra gyakorolt nyomással összefüggő kockázatok. Ezért elengedhetetlen, hogy semmi se akadályozza az igazság felderítését, illetve az előzetes vizsgálat hatékonyságát.

95. E tekintetben rá kell mutatni, hogy a 99/50 határozat 4. cikke első bekezdésének első mondata – amennyiben úgy lehet tekinteni, hogy e rendelkezés mind a belső vizsgálatra, mind pedig az előzetes vizsgálatra vonatkozik – azt írja elő, hogy az a szabály, amely szerint a szabálytalanságokra vonatkozó állítások által érintett személyt rövid időn belül tájékoztatni kell személyes érintettségéről, tartalmaz egy korlátozást, amely szerint a tájékoztatásra akkor kerül sor, ha „ez a vizsgálatot nem veszélyezteti”.

96. Nem vitatott, hogy a 2002. április 8-i és 26-i levéllel a fellebbezőt tájékoztatták az OLAF vizsgálatának megindulásáról, annak tárgyáról, a vizsgálók személyéről, valamint arról, hogy azok felhívták az együttműködésre. Egyebekben a fellebbezőt a 2002. április 26-i levélben tájékoztatták arról, hogy a Számvevőszék előzetes vizsgálatot végzett, és hogy az azzal kapcsolatos aktát átadták az OLAF-nak. E tájékoztatások megfelelnek a 99/50 határozat 4. cikke első bekezdésének első mondatában szereplő előírásoknak, mivel összehangolják a rövid időn belül történő tájékoztatás elvét a vizsgálat hatékonysága biztosításának szükségességével. Egyebekben megjegyzem, hogy a rövid időn belül történő tájékoztatás nem szinonimája az azonnali vagy a vizsgálat megindításával egyidejű tájékoztatásnak.

97. A fellebbező érvelése tehát, amellyel a Törvényszék által a megtámadott ítélet 29. és 30. pontjában elfogadott okfejtést kívánja megkérdőjelezni, megalapozatlan.

98. Ugyanez áll arra a kifogásra, amely szerint a megtámadott ítélet 32. pontjában a Törvényszék tévesen értelmezte és alkalmazta az Unió szerződésen kívüli felelősségvállalására vonatkozó feltételeket. E tekintetben elegendő arra utalni, hogy a Törvényszék azon értékelését, amely szerint „a szóban forgó okiratnak a Számvevőszék részéről akár az OLAF, akár a luxemburgi hatóságok részére történő esetleges átadása nem jelenti azt, hogy az intézmény rosszhiszeműen járt el a fellebbező aláírásának eredetiségét illetően”, másodlagosan fogalmazták meg. A Törvényszék elsődlegesen ugyanis azt állapította meg, hogy nem bizonyított, hogy a vitatott okiratot, amely tekintetében az aláírás eredetiségét vitatják, egyáltalán átadták az OLAF-nak vagy a luxemburgi hatóságoknak. Az utóbbi megállapítás bármilyen megkérdőjelezésének hiányában ezt az utolsó jogalapot hatástalannak kell nyilvánítani.

99. A fenti megfontolásokból az következik, hogy a negyedik jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani. Következésképpen a fellebbezést el kell utasítani.

VI – **Végkövetkeztetések**

100. Figyelemmel a fenti megfontolások összességére, azt javasolom, hogy a Bíróság a következőképpen határozzon:

– utasítsa el a fellebbezést;

– K. Nikolaout kötelezze a költségek viselésére.